

Nr 48

Finansutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1971: 174 med förslag till lag om ändring i lagen (1971: 148) med särskilda bestämmelser om riksbankens sedelutgivning.

Propositionen

Kungl. Maj:t har i propositionen 1971: 174 under åberopande av utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 5 november 1971 föreslagit riksdagen att antaga ett vid propositionen fogat förslag till lag om ändring i lagen (1971: 148) med särskilda bestämmelser om riksbankens sedelutgivning.

Det vid propositionen fogade lagförslaget är av följande lydelse:

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1971: 148) med särskilda bestämmelser om riksbankens sedelutgivning

Härigenom förordnas, att 1 § lagen (1971: 148) med särskilda bestämmelser om riksbankens sedelutgivning skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

Riksbanken får utge sedlar till ett belopp av högst *tretton* miljarder *femhundra* miljoner kronor.

Riksbanken får utge sedlar till ett belopp av högst *fjorton* miljarder *tvåhundra* miljoner kronor.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

I fråga om riksbankens rätt att ge ut sedlar gäller f. n. — i stället för riksbankslagens motsvarande bestämmelser — lagen (1971: 148) med särskilda bestämmelser om riksbankens sedelutgivning. Dessa be-

stämmelser innebär bl. a., att riksbanken får ge ut sedlar till ett belopp av högst 13,5 miljarder kr. 1971 års lag gäller till utgången av juni 1972.

I skrivelse den 4 november 1971 har *fullmäktige i riksbanken* hemställt att maximibeloppet för sedelutgivningsrätten intill utgången av juni 1972 höjs till 14,2 miljarder kr.

I sin skrivelse har fullmäktige bl. a. framhållit att det vid tidpunkten för fullmäktiges senaste framställning rörande sedelutgivningsrätten föreföll att det då angivna maximibeloppet, 13,5 miljarder kr., var fullt betryggande. Den bedömning som därvid gjordes av den maximala sedelmängden år 1971 — som kan förutses uppnås den 23 december — har emellertid radikalt ändrats genom handelns reaktion vid halvårsskiftet på slopandet av skyddet för förfalskade checker. Detta innebar en stark begränsning av checkens användbarhet. Effekten härav har tydligt visat sig i den utelöpande sedelmängden från och med den 23 juni. Fram till denna rapportdag hade sedelmängden under år 1971 legat i genomsnitt 4,4 % över nivån ett år tidigare. Från den 23 juni till utgången av oktober har ökningstalet varit 8,7 % i genomsnitt. Vid en uppskattning av sedelmängden under december måste hänsyn också tas till att checkens minskade användbarhet kan få en än starkare effekt under denna månad med dess i samband med julhandeln starkt stigande omsättning och till att decembertalen för sedelmängden under åren 1969 och 1970 legat märkbart lågt.

Fullmäktige kan med hänsyn till de särskilda omständigheter som sålunda inträffat efter det fullmäktige tidigare tog ställning till frågan om sedelbehovet, inte utesluta att gällande maximibelopp för sedelutgivningsrätten kommer att visa sig otillräckligt under december 1971. För att nå en godtagbar säkerhetsmarginal bör maximibeloppet enligt fullmäktige höjas till 14,2 miljarder kr.

Utskottet

Frågan om maximibeloppet för riksbankens sedelutgivningsrätt har redan behandlats en gång tidigare av årets riksdag. Den 28 april 1971 antog riksdagen ett förslag till ändring i lagen med särskilda bestämmelser om riksbankens sedelutgivning, där detta maximibelopp fastställdes till 13,5 miljarder kr. (FiU 1971: 14). Att fullmäktige i riksbanken nu på nytt aktualiserat frågan beror som framgår av deras skrivelse på den starkare ökning av sedelomloppet som inträffat under andra halvåret och som synes ha varit en följd av den begränsning av checkernas användbarhet som inträdde i somras. Utskottet instämmer i fullmäktiges bedömning att det kan föreligga risk att gällande "sedeltak" genombryts i samband med julhandeln och tillstyrker liksom departementschefen det framlagda förslaget.

Utskottet hemställer

att riksdagen antar det vid propositionen 1971: 174 fogade förslaget till lag om ändring i lagen (1971: 148) med särskilda bestämmelser om riksbankens sedelutgivning.

Stockholm den 7 december 1971

På finansutskottets vägnar

SVEN EKSTRÖM

Närvarande: herrar Ekström (s), Knut Johansson i Stockholm (s), Franzén (s), Burenstam Linder (m), Larsson i Karlskoga (s), Jansson (s), Löfgren (fp), Josefsson i Halmstad (s), Brundin (m), Arne Pettersson i Malmö (s), Åsling (c), fru Thorsson (s), herrar Fågelsbo (c) och Wirtén (fp).

